

Q. F. F. Q. S.
DISSERTATIO,

CORALLIA BALTICA

ADUMBRANS,

QUAM,

CONSENSU AMPLISS. FACULTAT. MEDICÆ

IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI,

PRÆSIDE,

CELEBERRIMO ET EXPERIENTISSIMO VIRO,

DOMINO

DOCT. CAROLO
LINNÆO,

MED. ET BOTAN. PROFESS. REG. ET ORD.

SOC. IMPERIAL. N. C. MONSPELIENS. STOCKHOLMENS.

UPSALIENS. Soc. *hujusque* SECRETARIO,

PUBLICÆ BONORUM CENSURÆ SUBMITTIT

HENRICUS FOUGT,

REG. COLL. METALL. ADSCR.

IN AUDIT. CAROL. MAJORI AD DIEM VIII. JUNII

ANNI MDCCXLV.

HORIS, ANTE MERIDIEM, CONSUETIS.

UPSALIÆ.

J. L. Lehberg

S:æ R:æ
MAXIMÆ FI-

Regis Regnique

PRÆSIDI

PERILLUSTRI &

BARONI ac

DN. GUSTAVO

MÆCENATI

S:æ R:æ

MAGNÆ FI-

Regis Regnique

CONSILIARIIS &

GENEROSISSIMIS ac

Dn. J. BERGENSTIERNA,

Dn. EM. SWEDENBORG,

Dn. NICOLAO PORATH,

Dn. DANIELI TILAS,

CUBICULARIO REGIO,

MÆCENATIBUS ac PA-

Entis submissæ devotæque pia hæcce pi-
nerosissime DOMINE BARO, liminaque

M: TIS
DEI VIRO,

Collegii Metallici

EXCELLENTISSIMO,

GENEROSISSIMO

DOMINO,

R Å L A M B,

GRATIOSISSIMO.

M: TIS

DEI VIRIS,

Collegii Metallici

ASSESSORIBUS

NOBILISSIMIS,

Dn. L. BENZELSTIERNA,

Dn. OLAVO COLLING,

Dn. JAH. BIERCHENIO,

TRONIS OPTIMIS.

gnora, quum ad pedes Tuos, Perillustris ac Ge-
VESTRA, MÆCENATES & PATRONI OPTI-
non

MI, deponere animum subiisset meum, non
sublime illud splendidumque fastigium VESTRÆ e-
præsantis etiam munusculi hujus levitas: quæ sin-
rent, vel temeritatis & audaciæ facile arguerent.
me DOMINE BARO, MÆCENAS GRATIOSISSIME,
PTIMI, favorem animumque propensissimum in e-
quam ausi fuerint, juxta submisit cogito, quem
nigno VESTRO fruuntur patrocínio, spe ducor hu-
neutiquam fardere. Unica hacce suffultus fiducia,
tenuis meque totum & spes meas VESTRÆ, MÆ-
do, in fortunæ meæ præsidium certissimum atque
dum vixero

PERILLUSTRUM & GENEROSISSI-
NOMINUM

aliens
HENRICUS

potuit non oculis meis identidem obversari tum
minentia ac dignitatis, tum humilitas mea, atque
gula vel ab instituto, quantumvis pio, me deterre-
At vero, quum TUUM, Perillustris ac Generosissi-
Vestrumque, MÆCENATES ac PATRONI O-
os, qui in historia naturali Patriæ illustranda quid-
& loquuntur & venerantur singuli, quotquot be-
millima, hoc quicquid est muneris levioris VOBIS
summa, qua decet animi devotione pagellas hæc
CENATES SUMMI OPTIMIQUE, gratiæ commen-
patrocínio longe exoptatissimum. Permanurus

MORTUM atque NOBILISSIMORUM
Vestrorum

devotissimas
FOUGT.

VIRO Admodum Reverendo atque Praeclarissimo,
Mag. ABR. FOUGT,
PASTORI Tornensium longe dignis-
simo, atque Vicini Contractus PRÆPOSI-
TO Adcuratissimo,
PARENTI OPTIMO.

Innumera fuere, atque sunt etjamnum, TUA, PA-
RENS HONORATISSIME, eaque insignia at-
que immortalia mihi prestita vere paterni amoris in-
dicia, quamvis adhuc nullum, vel exiguum valde in me
deprehenderis grati memorisque animi pignus, benefa-
ctis TUIS dignum. Equidem per annos bene multos be-
neficientiae TUÆ maximae largam fecisti sementem, nondum
tamen ullam colligere TIBI licuit messem. Jam vero hanc,
quam TIBI venerabundus offero, vel herbam teneram, vel
fructus sperati primitias, ut serena fronte letus respi-
cias, & tanquam obsidem perpetuae venerationis, cultus &
filialis obsequii excipias, mente pietatis plena animoque
gratissimo a TE, PARENS INDULGENTISSIME, iterum
iterumque peto. Quo magis autem in TE, PARENS
OPTIME, rite suspiciendo, TUISQUE beneficiis remuneran-
dis, non a fortuna solum, verum etjam ab omni spe me
sentio derelictum; eo firmiter & amor ille continuus &
indulgentia TUA maxima, aeternae infixae erit memoriae,
sub crebris assiduisque pro salute & incolumitate TUA vo-
tis ac suspiriis ardentissimis. Certe ad extremum vite
halitum permanebo

CARISSIMI NOMINIS TUI

filius obedientissimus
HENRICUS FOUGT.

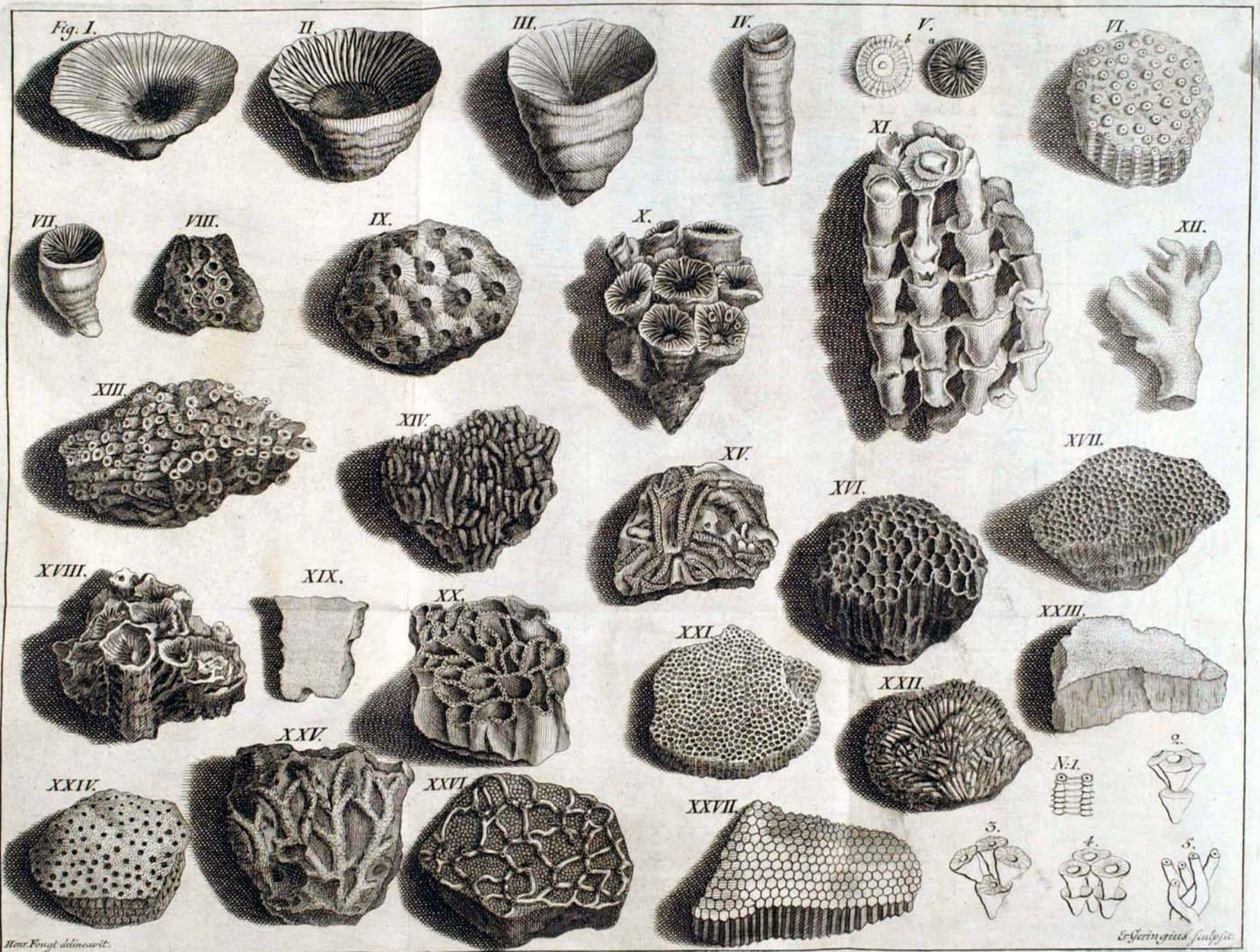
PRÆFATIO.

Recentioris ævi beneficio tot ceperunt incrementa, tantas accessiones, singula partes Historiæ Naturalis, ut inventa hujus seculi, si palmam non praripiant, saltem non cedant iis, quæ prior quondam ætas detexit. Doctrinam præcipue Coralliorum ante annos triginta, vel quod excedit, Comes MARSILIUS, & hoc nostro tempore Celeb. B. JUSSIÆUS, REAUMURIUS, aliique ex Academia Regia Parisiensi, multum & excoluerunt & auxerunt; atque ita quidem indefessis suis illustrarunt observationibus, ut spem fecerint, originem atque naturam Coralliorum tandem penitus fore perspectam. Eo quidem Philosophorum industria, in ortu & generatione Coralliorum investiganda, olim vix processit. Historia nihilominus horum corporum adeo prorsus prætermissa non fuit, quin pleraque Coralliorum species, per varia litora ad oras imprimis australes occurrentes, ab eruditis multis magno cum studio & labore sint col-

PRÆFATIO.

collecta, in numero rerum speciosissimarum
 reposita, nec oscitanter omnino recensita. Ast
 CORALLIA BALTICA adhuc fere intacta deli-
 tuissent, nisi forte e suis tenebris eadem in
 lucem vocassent pauca illa, quæ BRO-
 MELLIUS Nostras & HELWINGIUS, Past. in
 Prussia Angerburgensis, de his Coralliis me-
 moria prodiderunt. Itaque multum e re esse
 arbitramur, quo nimirum auctior evadat Hi-
 storia Naturalis Patriæ, ut Bromelliano huic
 catalogo & diversas Coralliorum species,
 quotquot e patriis nacti fuerimus, adjiciamus,
 & eas pariter a prius descriptis illis, quæ no-
 bis in manus inciderunt, pro virili ulterius ex-
 ponamus. Nec injucundam prorsus harum re-
 rum studiosis presentem operam fore, licebit
 sperare. Proinde, ne frustrentur sua gloria li-
 tora patria, jam in eo occupati erimus, ut
 explicatiores, quoad per nos licitum est, ima-
 gines Coralliorum maris Baltici, SVECIAM
 inprimis alluentis, benigno Tuo, BONE LE-
 CTOR, subjiciantur conspectui.

D. D.

Handwritten notes and sketches in the bottom left corner, including a small diagram of a shell structure.

D. D.
CAPUT PRIUS.

De
CORALLIIS in *GENERE.*

§. I.

CORALLIORUM mentio ut hodie sæpius occurrit, ita apud antiquos Scriptores haud erat infrequens: horum nonnulli scripserunt **L** simplici **CORALIUM**, vel **CURALIUM**, quod reperies apud **THEOPHRASTUM**, **PLINIUM** & **OVIDIUM** Met. 4. 749.

Nunc quoque curaliis eadem natura remansit.
Habent alii quoque **CORALLUM**, ut **SIDONIUS** Carm. II. 110.

Lactea puniceo sinuantur colla corallo.
Quibus inter recentiores assentitur *Celeb.* **TOURNEFORTIUS**.

A

Co-

CORALLIA

CORALLIUM alio nomine apud DIOSCORIDEM appellatur LITHOPHYTON, LITHODENDRON, quasi *planta lapidea, lignum lapideum.*

GORGONIAM idem, a GORGONE vel MEDUSA, appellavit PLINIUS 37. 10. conf. Ovid. Met. 4. fab. 18.

Hujus præterea diversis speciebus varia imponuntur nomina, ut sunt: FUNGITES, ASTROITES, PORUS, MADREPORA, MILLEPORA, PORPITES, RETICULARIA &c.

ORIGINEM VOCIS CORALLII scriptores communiter Græcam esse volunt, ductam videlicet a κόρη, vel κῆρος, *puella, pupilla, & ἁλὸς, maris*; est enim maris quasi ornamentum. Imo dictum alii putant CORALLIUM, ὅτι ἐν ἁλὶ κείρεται *quod in mari tondeatur.* Raj. hist. 60.

§. II.

DEFINITIONES *coralliorum* apud diversos auctores habentur variæ.

CÆSALPINUS de plantis, 16. 33. CORALLIUM ALBUM definit, *quod constet brevibus ac nodosis ramulis, nitore ac candore eboris; cui foramina autem quedam insunt, non solum in singulis nodis, sed & juxta nodos, duritie lapidea.*

RAJO, in method. emend. 3, CORALLIA sunt *plantæ flore carentes submarine, substantia dura admodum & lapidea, quæ commanducatæ sub dentibus crepitant ac scrupulosæ sentiuntur, fragilesque sunt, & duro corpori illisæ clarum edunt sonum.*

TOUR-

TOURNEFORTIUS inst. 572, definit CORALLIA, quod sint herbae marinae fere lapideae, ramosae; quarum speciatim genus alterum, quod nullis foraminibus conspicuis est pervium, CORALLUM vocavit, alterum vero MADREPORAM, quae foraminibus interdum stelliformibus est pervia.

BOERHAVIO hort. Lugd. 1, CORALLIA dicuntur LITHOPHYTA, quae sunt fabrica simplici, dura, coralloide, fragili, illisu sonora, vi ignis in calcem mutanda, cum acidis effervescente.

GEOFFROY mat. med. 11. 247. CORALLIUM est, planta marina sub undis absque foliis nascens, fere lapidea, ramosa, densa & solida, fragilis, cortice, seu potius crusta quadam tartarea, molli tamen obducta.

Verum enimvero definitiones hae recensitae, vix ab omni parte sunt adaequatae & sufficientes: neque enim genuinum characterem sperare fas est, quamdiu erimus in dubio, utrum in civitatem animalem, an vegetabilem, ane lapideam potius, adscribi conveniat venustam hanc maris progeniem, quam dixere Naturae Historiographi *Corallia*.

Interim, ad Vegetabilia si referenda sint *Corallia*, consistentia sua lapidea atque calcis indole ab omnibus facile plantis dignoscuntur. Si productum sint animalium, eorumque dicenda testae, id illis proprium videtur, quod a basi plerumque teneriori solidis corporibus submarinis, tenaciter adhæreant. Quod si lapidibus assignentur *Corallia*, & structura speciosa interna, & deter-

determinata figura, nunc stellis notata, nunc foraminibus varie pertusa, haud difficulter ab omni distinguuntur lapide.

Præterea quum id agimus, ut hic imprimis præstruantur fundamenta capitis posterioris, pro scopo tractationis nostræ indicasse juvabit, id genus coralliorum, quod cavitatibus constat radiatis, nobis esse MADREPORAM; quodque cavitatibus instruitur simplicibus, MILLEPORAM nominari. Sed MADREPORAM *Simplicem* eam vocamus, quæ corpore constat unico, stella unica; MADREPORAM *Compositam*, quæ ex pluribus Madreporis simplicibus, proliferis & distinctis oritur: deniq; MADREPORAM *Aggregatam* illam nuncupamus, quæ stellis quidem insignitur pluribus, sed ita inter se coadunatis, ut paries unius sit communis alteri; adeoque constat corpore, non ex Madreporis pluribus simplicibus ac divisibilibus conflato.

§. III.

Corallia, ut innuunt supra dicta, ab aliis ad hoc, ab aliis ad illud naturæ regnum amendantur.

LITHOGRAPHI *Corallia* inter lapides recensuerunt, rationibus sequentibus inducti: quod
 α pondere suo & consistentia lapideam prorsus duritiem ac gravitatem referant.

β ex adytis montium haud raro curiosorum examini sese offerant.

γ tandem diutius ustulata, & aqua extincta, in veram calcem abeant.

Unde

Unde GUISONÆUS in epistola ad BOCCONUM statuit, nullum prorsus corallii genus esse plantam, at purum putum minerale, ex multo sale & pauca terra compositum. Existimat enim, variorum salium cum terra aliisque mixtionis principiis, a vegetantium occursum & præcipitatione, tam nobile mixtum emergere, non secus ac famigeratam Dianæ, seu Chymicorum arborem metallicam, quæ Mercurii & Lunæ cupellatæ, in aqua forti prius dissolutorum & aquæ communi dein innatantium subsidentia atque nexu, per appositionem partis ad partem accrescat.

§. IV.

BOTANICI vicissim, ut DIOSCORIDÈS, PLINEIUS, CÆSALPINUS, BOCCONUS, RAJUS, TOURNEFORTIUS, MARSILIUS, & reliqui, plantis annumerarunt corallia: quod

α in caudicem ascendant, ramos diffundant, suas quæque servant, diversa forma utut mire ludant, species & genera, nec non stipite ad lapidem vel petram affixo, tanquam actis in terram radicibus, ad similitudinem arboris cujusdam quam proxime videantur accedere.

β huic opinioni robur adjiciat, minus licet explorata veterum sententia, quibus persuasum legimus, corallia in fundo maris obvenire mollia, ad primum aëris contactum illico indurescere. Vid. Diosc. mat. med. 5. 7. Plin. 32. 2. Ovid. met. 15. 416. Imper. hist. nat. 808.

γ idem

γ idem confirmarint observationes Bocconi, qui in apice coralliorum & sub cortice eorundem variis in cellulis latentem succum lacteum detexit. Hinc nata suspicio, nec semine destitui corallia: imo cavis eorum meatibus, quos & Poros nominare solent scriptores, fructificationis commodum locum assignari posse, his visum fuit.

δ hanc opinionem extra dubitationem ponere viderentur observationes Comitis Marsilii, quas in opere laudatissimo, HISTOIRE PHYSIQUE de la MER, non ita pridem evulgavit: quibus id ponderis vindicare nititur Vir illustris, ut in numero vegetabilium quam maxime collocanda esse corallia, quavis ratione contendat. Coralliorum enim flores, quos videtur sibi distinctissime observasse, splendide delineatos, spectantium oculis exhibuit.

Cujus inventi historiam quoque Geoffroy mat. med. 2. 251, paucis percenset. Comes Marsilius, dum corallium recens, ex equore extractum, in aqua marina servatur, papillæ sensim intumescunt & expanduntur, lactei succi guttulas fundentes, tum ex singulis papillis oritur Calyx octophyllus, patens seu stellatus, albus, staminibus octo, longitudine circiter calycis, patentibus & pistillo simplici. Tandem post octo vel duodecim dies marcescentes flores flavescunt, in globulos contrahuntur, lacteo succo turgidos, deciduos & aquæ fundum petentes. Hæc corpuscula esse fructus, semen vero in eorum succo delitescere autumat.

mat. Mirum hoc phenomenon A:o 1706, mense Decembri primum observavit Illustris Comes in recens expiscato corallio: illud enim in vase aqua marina repleto, per aliquot dies servatum, floribus albis stellatis hinc inde conspersum reperit. Aqua detracta, evanuerunt flores; aqua marina denuo affusa, flores iterum apparuerunt, sicque per decem vel undecim dies corallium floridum conspiciebatur.

§. V.

ZOOLOGI denique celebratissimi, Dn. BERNH. JUSSIÆUS, TREMBLEJUS & REAUMURIUS, corallia, nec lapides, neque vegetabilia, sed vermium esse productum, contendunt. Hujus sententiæ auctor fuit, & a MARSILII atque BOTANICORUM vestigiis & auctoritate primus discessit Dr. PEYSONELLIUS, Medicus Regius Guadeloupenfis, qui ACADEMIÆ REGIÆ PARIENSI, A:o 1727, ex iteratis & sedulo captis experimentis sibi compertum significavit, flores coralliorum non esse nisi minutissimorum animalculorum, forma & similitudine *urticæ marinæ*, valde prodigiosum numerum: neque aliud esse corallia, quam plura vermium domicilia, atque lepidissimam congeriem testarum. Hæc primum quidem adeo visa fuere paradoxa, ut splendida viderentur commenta, usque dum accuratiorem *Polyporum* investigationem ante aliquot annos auspicaretur *Celeb.* TREMBLEJUS. Sed, detecta postmodum *Polyporum* natura, inceperunt observationes il-

illæ PEYSONELLII pluris fieri, & tanti quidem, ut acutissimus B. JUSSIÆUS hujus rei pernoscendæ causâ, A:o 1741 ad litora NORMANDIÆ iter institueret: ubi coralliorum naturæ indagandæ eo cum successu incubuit, ut ex itinere reversus eximias plane referret observationes, quæ huic maxime faverent instituto. Hac de re ulterius legi merentur, quæ erudite REAUMURIUS in *Pref. ad Tom. VI, de historia Insect.*

Vir Clarissimus, BERNH. JUSSIÆUS, in literis, A:o 1744. d. 1. Maji, ad *Celeberrimum Dn. Præsidentem*, de hoc negotio datis, id sibi ratum esse firmumque perhibet, non solum quod plures coralliorum species, quas pro certissimis plantis nemo non haberet, sint crustæ vel testæ certorum animalculorum marinorum; sed jam etiam patere, a quibus ZOOPHYTIS hæ domus & ædificentur & habitentur. Quod quum novum sit & adhuc paucis perspectum; recensitionem horum animalculorum, prout illa enumerantur a Dn. JUSSIÆO, dignam judicamus, quæ in gratiam Lectoris hic subjiciatur.

I. SCOLOPENDRA, *Ipsò monente*, est zoophyton, "corpore cylindræo, tentaculis 2 sive 4. Huic" originem debent:

Tubuli vermiculares, Dentalia, Penicilla "marina, Tubularia.

Corallina astaci corniculorum æmula. *Tour. "nes. inst. 571. Raj. syn. 3. 34. n. 10.*

Corallina marina abietis forma. *Tournef. inst.* 571. *Raj. syn.* 35. n. 12.

Corallina minus ramosa, alterna vice denticulata. *Raj. syn.* 35. n. 13.

Corallina muscosa, denticulis bijugis unum latus spectantibus. *Pluk. alm.* 119. *Raj. syn.* 35. n. 14.

Corallina muscosa pennata, ramulis & capillamentis falcatis. *Pluk. alm.* 119. t. 47. f. 12. *Raj. syn.* 36. n. 16.

Corallina muscosa, alterna vice denticulata, ramulis in creberrima capillamenta sparsis. *Pluk. alm.* 119. t. 48. f. 3. *Raj. syn.* 36. n. 17.

Corallina muscosa denticulata procumbens, caule tenuissimo, denticellis ex adverso sitis. *Pluk. alm.* 119. t. 47. f. 11. *Raj. syn.* 36. n. 18.

Corallina pumila repens, minus ramosa. *Raj. syn.* 37. n. 19.

Corallina pumila erecta ramosior. *Raj. syn.* 37. n. 20. t. 2. f. 1.

II. POLYPUS corpore oblongo cylindraco, tentaculis ad circumferentiam capitis. *Ab hoc oriuntur:*

Millepora arenosa anglica. *Pet. musf.* 271. *Raj. syn.* 31.

Fucus telam linream, fericeamve textura sua æmulans. *Tournef. inst.* 568. t. 334. *Raj. syn.* 42. n. 9.

Fucus marinus seruposus albidus angustior

compressus, extremitatibus quasi abscissis. "
Moris. hist. 3. p. 646. f. 15. t. 8. f. 17. Raj. syn. 43.
n. 10.

III. MEDUSA corpore orbiculato s. conico, tenta-
 culis filiformibus. *Hinc:*

Adianti, aurei minimi facie planta marina. "
Raj. syn. 31. n. 4."

Madreporæ, Celleporæ LINNÆI. "

Aleyonium ramoso-digitatum molle, aste-
 riscis undique ornatum. *Breynii E. N. C.* "
VII. app. 159. Raj. syn. 31. n. 2."

Acetabulum. "

IV. SEPIA corpore oblongo depresso, tentacu-
 lis 6 brevioribus: 2 longioribus, os inclusum "
 corpori, oculi 2 magni infra tentacula. *Inde:* "

Nautilus papyraceus, Orthoceros, Lituus, "
 Balanus, Verruca testudinaria, Concha ana-
 tifera.

Echinnus marinus. "

Asterias, stella marina.

§. VI.

In hoc dissensu (§. 3. 4. 5.) si nobis censenda atq;
 rite æstimanda res erit, non possumus non summorum
 virorum & laudare & suspicere inventa longe no-
 bilissima. Illis autem singulis quum gravissimæ sint
 causæ, cur potius aut lapideo, aut vegetabili, aut
 animali regno adjudicare velint corallia, nobis in-
 genue fateri licebit, nondum facile patere, quænam
 fen-

sententia reliquis sit anteponenda; præsertim, quum recentiorum circa hæc rem observationes sint nuper inchoatæ, non ad plenum confectæ, & desiderentur adhuc quam plurima, quæ dies forte revelabit. Donec ergo certiora fuerimus edocti, nullum potius, quam immaturum & præceps, nostrum interponimus iudicium. Neque enim ex instituto id agimus, ut discutiantur hic singula, quæ de coralliis dicenda forent. Nos descriptionem qualemcunq; coralliorum ad hæc nostra litora crescentium promissimus; nec ulterius divagari animus est, quam fert nobis proposita brevitatis, dum eorum tantum desiderio studemus, qui leviolem forte cupiunt coralliorum notitiam, & dum ad subsequenda duntaxat rite intelligenda viam paramus.

§. VII.

Quo minus ad finem olim deduci potuerit operosa illa quæstio de natura coralliorum, ut exquisita ac pleniori eorum descriptione atque historia jam dudum orbis frueretur, moram injecerunt hæc imprimis impedimenta: quod

- α* sepeliantur undis corallia, in fundo latebrisque marium delitescant, ubi difficilis aditus, nec libera deambulatio conceditur.
- β* corallia, quæ discerpit, inque litus ejicit crebriori tempestate incitatus fluctuum imperus, integra vix unquam reperiantur.

γ eadem in litus ejecta nunc aëreas patiantur injurias, nunc argilla, sabulo & arena obruantur, nunc ex adjacentium corporum adhæsione, cum quibus in lapidem facile concrefcunt, crebro deformentur.

δ longe aliæ coralliorum species in Oceano Septentrionali, aliæ in mari Pacifico, aliæ in mari Baltico, aliæ proferantur alibi. Accedit, quod singulæ species coralliorum figura admodum varient: quo factum, ut distinctas species fere toties constituerint auctores, quoties dissimilis formæ offenderint individua.

ε notitia denique coralliorum, procul adeo petendorum, majores postulet impensas, quam eam ufui futuram vulgo fuit judicatum. Nautæ vero, quibus opportuna maxime patet occasio remotiores orbis adeundi plagas, hæc minus observant: neque scientiarum cultui multum infervit turba rudis eorum, quibus piscatus coralliorum plerumque est demandatus.

§. VIII.

Sed est profecto, quod maxime demiremur in hoc corporum genere. Tam prope enim ad quodlibet e tribus naturæ regnis corallia videntur accedere, ut, nec merum ea lapidem, nec plantam sinceram, neque animalium unice productum esse,

facile

facile dixeris; est tamen illis, quod animale quiddam & vegetabile, & lapideum simul indicat. Quin &, tibi congeruntur in litore corallia, quorumcunque circumfusorum corporum adnatam molem, inque calcem versam sæpius ostentant. Imo confertissimum coralliorum, conchyliorum & petrificatorum numerum tantum non omnes subministrant rupes calcariæ, minus frequenter aliæ. Num igitur ad originem calcis hæc quicquam? Verum hoc libenter illis definiendum permittimus, quibus experiundi hujus est data facultas.

§. IX.

Ceterum coralliorum feracissimum esse natale solum ad plerasque oras maritimas, verbo si commemoraverimus, haud alienum videbitur. Etenim *Museum STOBÆANUM, Lundini* asservatum, ditavit inprimis OELANDIA. *Collectionibus BROMELLIANIS* partem præcipuam suppeditarunt *Insule CAROLINÆ* in GOTHLANDIA. Amborum hanc suppellectilem omnem nimium quantum excedit locupletissimus coralliorum thesaurus, cujus heic ducimus lineamenta, quem ex GOTHLANDIA & CAPELLÆ PORTU *Celeber*. Dominus *Præses* secum deportavit. His Gothlandorum deliciis, in oratione sua inaugurali *de necessitate peregrinationis intra patriam*, hoc Ipse tribuit præconium: *Corallifera, inquit, Indorum litora miramur, sed Capellæ portus,*

locus

(locus est in Gothlandia) credite auditores, unus hic locus exæquat, imo exsuperat Orientis has opes: vidi enim densissima coralliorum strata per integra stadia & milliaria hujus litoris sese extendentia. Huc quoque pertinent, quæ BROMELLIUS in Lithogr. Svec. sp. 2. c. 2. §. 1. Lithophytorum, ait, inopiam compensabit, spero, corallinorum nostrorum lapidum insignis numerus, quorum tanta copia, tantaque varietas apud nos occurrit, quantam vix aliis regionibus suppetere scimus.

§. X.

CORALLIORUM denique quo minus perspexit orbis naturam, eo leviolem sensit utilitatem.

Calcem nonnunquam, sed raro, parant inde Gothlandi.

Museis Eruditorum atque Curiosorum, Regumque & Magnatum Hortis, Cryptis, aliisque rebus bene multis, ad ostentationem fere compositis, haud mediocri solent esse ornamento corallia.

In Medicina eadem audiunt absorbentia, eundemque usum præbent, quem reliqua, terrea dicta.

Sed uberiores tandem fructus fore confido, quum in fontem generationis, atque intima horum corporum penetrata patuerit aditus. Hæc procul dubio laborem compensabunt.

CAPUT POSTERIUS.

De

CORALLIIS BALTICIS.

I.

MADREPORA simplex, turbinata,
lævis; stella concava. Fig. I. II.
III. IV. VII.

Fungites cinerei coloris, cujus striatum capitulum nitide super lapidem calcarium fuscum expanditur & explicatur. Brom. lith. sp. 2. 30.

Fungitarum vestigia in lapide calcario incano conspicua. Brom. lith. sp. 2. 30.

Columellus, seu Fungites minor lapidi calcario griseo immersus. Brom. lith. sp. 2. 30.

Fungitæ minimi cum capitulis striatis. Brom. lith. sp. 2. 30.

Fungitæ fossiles majores rotundi, quorum capitula diffusa, intusque profunde striata, pediculi autem admodum breves sunt. Brom. lith. sp. 2. 30.

Fungitæ varii diversæ magnitudinis, quorum angustum, intusque profunde striatum capitulum desinit in petiolum longum, acutum, plus minusve incurvatum. Brom. lith. sp. 2. 30. t. 32.

Fungites mediæ magnitudinis subrotundus, lævis, gothlandicus, cujus pileoli orificium rotundum & profunde striatum, pediculus autem valde brevis. Brom. lith. sp. 2. 32. t. 32.

Fun-

Fungitæ mediæ magnitudinis, tetragoni gothlandici, quorum pileoli orificium vel quadratum, vel rhomboidale, pediculus autem brevis & exiguus existit.
Brom. lith. sp. 2. 33. t. 33.

Fungites gothlandicus magnus, pileolo amplo, lato, admodumque expanso, sed pediculo brevi donatus.
Brom. lith. sp. 2. 35. t. 36.

Fungites major orbicularis gothlandicus, facie sua ac figura proxime accedens ad fungitam orbiculariæ helveticæ Langii, in hist. lap. fig. helvet. p. 52. t. 12. descriptum. Brom. lith. sp. 2. 36. t. 36.

Fungites elegans major, oris profunde crenatis, intusque reflexis, ex gothlandia. Brom. lith. sp. 2. 36.

Fungites major orbicularis, amplo pileoli orificio, cujus crenati & tenues margines præter morem valde exstant, & circa centrum in altum elevantur.
Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites gothlandicus, maximus, circumferentia sua 14 pollices capiens, ex meris lamellis tenuioribus ac striatis compositus; in cujus protuberante capitulo, cavitas adeo coarctatur, ut digiti minimi apicem vix admittat. Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites mediæ magnitudinis candidus ac elegans, levioribus quidem, ast nitidissimis striis, a centro profundiori ad marginem elatiorem, amplum ac reflexum, procurrentibus, brevique petiolo conspicuus. Brom. lith. sp. 2. 37.

Fungites gothlandicus major, parvo pediculo, cujus pileoli orificium lapide calcario communi infarctum & repletum. Brom. lith. sp. 2. 38.

Fungites

Fungites gothlandicus major, longo & incurvato pediculo, cujus pileoli orificium stalactite infarctum est. Brom. lith. sp. 2. 38. t. 38.

Fungites alius gothlandicus, brevi pediculo & magno latoque pileolo conspicuus, cujus orificium sive cavitas, madrepora placentiformi sive eschara marina tenui reticulari obtegitur. Brom. lith. sp. 2. 38.

Columellus turbinatus major, superna facie excavatus & radiis coralliis propriis stellatus est. Helw. lith. Angerb. 52. t. 5. f. 9.

Columellus turbinatus minor Luidii n. 134. seu calyx coralliorum Langii, ad litora cum plurimis fragmentis obvius. Helw. lith. Ang. 52. t. 5. f. 10.

Columellus turbinatus minimus. Helw. lith. Angerb. 52. t. 5. f. 11.

Columellus striatus seu bryoniae radix lapidea simplex. Helw. lith. Ang. 52. t. 5. f. 13.

Columelli majoris turbinati materia durioris specimen, sive potius fragmentum, integrum enim reperi nondum contigit; subtilissime in longum striatum, fasciatum & in extremitate latius expansa stellatum. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 15.

Ejusdem Columelli specimen proliferum. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 17.

Descr. E basi angustiori sive arctiori principio sensim enascitur corpus oblongum, teres, superiora versus magis magisque dilatatum, apice truncato, cujus superficies, striis longitudinalibus, obsoletis, numerosis, minimis undique exaratur, & sulcis transversalibus, obtusis, inæqualibus cingitur.

Stella, quæ inhæret apici, est concava, margine cavitatis acuto, radiis aut fulcatis, aut lamellatis, sæpe etiam dentatis, ab imis stellæ partibus ad oris ambitum procurrentibus, exornata.

Varietates hujus Madreporæ sunt permultæ: nos ad sequentes tanquam præcipuas attendimus: *α* cujus diameter disci superat longitudinem ipsius corallii; stella vero planiuscula margine instruitur latissimo, centro parum excavato, radiis e medio cavitatis ad circumferentiam ductis integris omnibus. Fig. I.

β cujus diameter disci ipso quoque corpore corallii longior existit; stella verum concava constat fundo plano, margine haud multum expanso, radiisque obducto, quorum alterni longiores a margine extimo ad fundum usque descendunt, inq; itineris medio cessant alterni breviores, ut centrum fundi, quod nec radii longiores assequuntur, non contingant. Fig. II.

γ quæ perfecte est turbinata, stellaq; turbinato-concava, radiis ab ipso centro ad marginem recta ductis, insignitur. Fig. III.

δ quæ fere cylindræa, at versus apicem crassior aliquantum, stellam gerit turbinato-concavam. Fig. IV. Hæc modum pariter augmentationis horum corporum, stellæ videlicet e centro prolem emissam, ostendit.

ε cujus est obliqua forma, sive incurvato-oblonga, basin versus angustior, superne crassior, margine cavitatis supremæ paullum contracto; stella

stella hemisphærico concava, radiis, interjectis alternis brevioribus, longioribus alternis, a margine ad centrum properantibus, exsculpta. Fig. VII.

Magnitudo hujus Madreporæ occurrit varia: aliæ enim articulum extimum digiti vix æquant; magnitudine vero cornu taurinum æmulantur aliæ; cujus etiam colorem exprimunt, quippe qui in recens extractis coralliis hujus speciei est subdiaphano-corneus. Unde specimina illa, quæ assimilantur varietati ϵ , in Gothlandia *Gumshorn* (cornua arietis) vulgo salutantur.

Horum coralliorum ad regiones maritimas nostras ubertas est maxima, eorumque imprimis, ex coralliis Balticis, apud auctores facta mentio.

II.

MADREPORA simplex, orbicularis, plana; stella convexa. Fig. V.

Fungitarum minimorum pediculo destitutorum capitula parva striata, ac trochiscorum instar crenata, collecta in litore maris gothlandiæ. Brom. lith. sp. 2.

33. f. a. b. c. d. e. f. g. h.

Lapillus numismalis. Calceol. mus. 328.

Porpita minor numularis. Luid. lith. 151.

Lens lapidea striata, utrinque convexa. Scheuchz. lith. Helv. f. 43. 44.

Fungi cujusdam marini capitulum. Büttn. diff. de corall. foss. 24. t. 3. f. 5.

Descr. Hæc Madrepora orbicularis est, plana, glabra; rugis annularibus obsoletis, striisque minu-

tiffimis a centro marginem versus molliter notata; centro in paucissimis speciminibus aliquantum eminente, in plurimis existente fere plano. vid. Fig. V. lit. b.

Stella convexa, medio excavata, constat radiis dentatis, a margine ad centrum convergentibus, quibus alterna vice radii alii dimidio breviores interponuntur. vid. Fig. V. l. a.

Radii omnes, vel potius lamellæ, ubi fluctuatio maris vitium non induxit, margine quidem sunt paullum dentato; undarum tamen eludere violentiam, antequam attingant litora, quum ægre possint, lævigatiores vulgo reperiuntur, atque punctulis tantum exstantioribus observantur signatæ.

Formam igitur *Trochisci Officinalis*, vel fructus *Lavateræ* aut *Malvæ* eleganter referunt hæc corpora; quæ latitudine rarius transversa digiti, communiter autem minora & femine *Lentis* vix ampliora reperiuntur.

Vulgo hæc Madreporæ venditantur pro semine vel fructu coralliorum, ex opinione fortassis quorundam eorum, qui corallia reliqua fungiformia his operculis quasi tegi arbitrantur. Sed ratio subest, cur vocemus hæc in dubium, quamvis deficiente vestigio baseos, qua solido cuidam adhæreant corpori, non mirer, scrupulum facile quibusdam hinc suboriri potuisse.

Ad urbem ipsam *Wisbyam*, in Gothlandia, tam a parte boreali, quam australi, hæc Madreporæ species satis abundanter occurrit.

III.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro pluribus, undique coadunatis; stella convexa, centro-concava. *Fig. IX. n. 2.*

Fungites gothlandicus brevi pediculo & magno amploque pileolo, cujus superficies tota figuris astriformibus subtilissimis, & propemodum obliterated obducitur. Brom. lith. sp. 2. 39. t. 39.

Corallium albidum, superficie figuris astriformibus propemodum obliterated, quæ extersio aquarum fluctibus est adscribenda. Alias Echinometra Scheuchz. f. 85. simile. In litoralibus. Helw. lith. Ang. 53. t. 5. f. 22.

Descr. Particula quævis primaria hujus corallii turbinata, oblonga, striis longitudinalibus, obsoletis, numerosissimis obtegitur.

Stella convexa, lato margine, extrorsum declivi, radiisque instruitur, centrum cavum occupantibus, lamellatis, prominulis, acutis, qui vero marginem exornant, levioribus, striatis.

Corpora ejusmodi plura, e centro cujusvis stellæ erecta, a latere invicem coagmentata & quasi conglutinata, Madreporam compositam convexam ac versus basin turbinatam exhibent.

Varietatem sat singularem sistit *fig. VIII.* Inter hanc enim & Madreporam nuper descriptam interest illud, quod ultimæ partes quarumlibet adjacentium stellarum, margine nonnihil elevato, striis-

striisque concurrentibus utrinque dentato, ultra planitiem corporis paululum emineant.

Cohæret adeoque hæc species Madreporæ uti bacca in *Ananas* seu *Bromelia*. Transversim sectum hocce corallium examinavimus, atque tunc ab ima quoque parte optime cernebantur stellarum imagines; sed a se invicem remotiores, quæ per medium corpus, ubi lamellæ conspiciebantur in apice, transeunt.

IV.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e disco pluribus, margine coadunatis; stellis truncatis, centro cylindræo-concavis. *Fig. X. n. 3.*

Fungitæ octo majores, candidi, pyxidati, quorum pediculi in imo coaliti, ex uno quasi pede ac principio exsurgere videntur. Brom. lith. sp. 2. 39. t. 39.

Ejusdem generis tertius luxurians & prolifer fungites gothlandicus, ex octo minoribus infundibuliformibus concretus, qui a proxime memorato non nisi colore & magnitudine discrepant. Brom. lith. sp. 2. 40.

Ejusdem generis tertius luxurians, ex septem minoribus calyciformibus compositus, qui hoc a ceteris differunt, quod centralis capitulorum cavitas plana conspiciatur, totaque materia calcæria infarctæ. Brom. lith. sp. 2. 40.

Ejusdem generis quartus, ex quatuor tantum minoribus cyathiformibus fungitis constans, quorum singula capitula, profundam in centro cavitatem & in ambitu

ambitu duplicem quasi admodumque elatum marginem ostendunt. Brom. lith. sp. 2. 40.

Descr. Partes hujus Madreporæ striis longitudinalibus, obsoletis, numerosissimis; sulcis rugisque transversis, annularibus, inæqualibus, obtusis, variis teguntur.

Stella plana est seu truncata, centro concavo-cylindræo, fundo plano, margine lamellato.

Illæ ipsæ lamellæ, 30. circiter longiores, ab elatiori margine horizontaliter exeunt, hinc ad latera cavitatis mediæ perpendiculariter descendunt, iterumque ad rectum angulum in plano ipsius disco convergunt: totidem lamellæ breviores ad mediam itineris partem vel ad orificium cavum alterna vice deliquescunt. At longiores radioli, ex ampliori spatio procedentes crassiores, prementibus locorum angustis, quo cursum dirigunt, ad parietes cavi cylindri in acutam aciem magis magisque definentes, stellam formant perquam elegantem, inque aliis coralliorum speciebus, nobis perspectis, haud obviam.

Hæc descripta corpora sive partes hujus corallii, e disco marginali plano prolifera, similes plures & æquales emittunt, quæ rursus alias proferrunt aliasque, latere invicem seu margine extimo semper contiguas.

Particulæ illæ ab initio tenui, penna anserina vix crassiori, in corpus truncatum expanduntur, cujus disci diameter æquat altitudinem totius corporis, atque totam fere pollicis amplitudinem absolvit.

V.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro solitariis, coadunatis stellæ margine dilatato. Fig. XI. n. 4.

Descr. Internodium quodvis seu quivis articulus hujus Madreporæ est corpus cyathiforme, farctum, inferne attenuatum, ad basin ipsam parum dilatatum, superne crassius; margine lato, tenui; superficie striis numerosis, obsoletis, longitudinalibus, rugis vero transversalibus vix manifestis prædita.

Stella planiuscula, radios a centro ad marginem ductos plurimos (60 sæpius), in disci centro lamellatos, in margine vero striatos exhibet.

Descriptum corpus e centro cyathi alterius sic erigitur, ut basis superioris tegat stellæ partem lamellatam inferioris, & sic porro ex impositione unius articuli in alterum evadit corpus proliferum e centro: sed plura ejusmodi corpora prolifera æqualibus internodiis juxta se posita, margine stellarum tantum coalescunt.

Crassities media cujusvis articuli digito minimo par est; longitudo vero transversum pollicem interdum exæquat.

Substantia medullaris albidior, striata, cinerascens cortice vestitur, qui facili negotio, casu, vel contusione hinc illinc separatur.

Reperiuntur hæc corallia sæpe capitis magnitudine ad litora *Kyllei* & *Slite*.

Varie.

Varietatem huius speciei maxime speciosam exprimit Fig. XVIII. quæ parum tamen & in hoc potissimum a supra descripto corallio abludit, quod stellæ propiores sint, sive internodia breviora & minus conspicua, superficies exesa & corticali substantia ab anteriori parte fere orbata: ex cortice nihilominus, ubi cernitur illæsus, e structura stellæ ejusque margine tenui, ampliato, hanc Madreporam eandem esse cum proxime memorata specie haud obscure patet.

VI.

MADREPORA composita, corporibus proliferis e centro solitariis, membrana reflexa coadunatis stellatis. *Fig. VI. n. I.*

Descr. Hæc Madrepora constat cylindris variis, fæctis, distantibus, rectis, parallelis, conjunctis invicem diaphragmatibus, sive lamellis horizontalibus, quibus interjecta sunt spatia latiora, quam alta.

Apices leviter effossi, sed nec radianti cavitate, neque dilatato margine comparent; in ambitu verum suo radiis variis dentiformibus, extrorsum acuminatis, crenati videntur.

Hi cylindri, vel caules cylindræci exsurgunt ex pluribus sibimet injunctis articulis cylindræcis, lævioribus, albescentibus, crassitie plus minus culmi triticeæ, quorum e latere supremo discedit membrana tenuis, inque hunc modum reflexo-plana, ut apex cylindri nonnihil promineat.

VII.

MADREPORA composita, cylindris flexuosis, scabris, cortice hinc inde coalitis. *Fig. XIII. n. 5.*

Descr. Cylindri, Madreporam hanc constituentibus, varie sunt flexuosi, hinc inde contigui, iterumque distantes; cortice scabro, rimoso, transversim rugoso & propemodum articulado præditi.

Stella terminatrix cujusvis cylindri, ejusdem cum eo est latitudinis; disco concavo, centro depresso, planiusculo; radiis lamellatis, æqualibus & integris omnibus.

Talia inter se plura corpora conjuncta, lateribus promiscue & passim connata, fastigiis autem radiantibus a mutuis nexibus parum disjuncta, molem conficiunt diversæ magnitudinis. Color in his est prorsus cinereus, crassities calami scriptorii.

VIII.

MADREPORA aggregata, stellis angulosis, concavis; radius quatuor altioribus. *Fig. XVI.*

Descr. Hæc Madrepora tubulis constat parallelis, angulosis (sæpius sexangularibus), undique connatis; adeo ut paries, proximis quibusvis tubulis interjectus, utrique eorum sit communis.

Stella terminatrix est æqualis diametri cum tubo, angulosa (sæpius sexangularis) concava, lamellata, lamellis

mellis a centro marginem versus ductis acutis; quarum quatuor decussatim positæ reliquis majores altioresque conspiciuntur.

Plures stellæ margine coalitæ partem superiorem hujus Madreporæ totam adornant; a latere vero sulci eleganter striati eam reddunt conspicuam.

Ceterum figura hujus speciei mutabilis est atque incerta. Nunc pugnum æquat, nunc digitum minimum magnitudine haud multum excedit: faciem interdum ramosam, jam rotundatam præfert. Estq; Madrepora hæc subdiaphana, albicans; atque transversim secta picturam eandem refert, quam ab averfa parte præbent chartæ lusoriæ, constantem videlicet e sexangulis contiguis, centro-stellatis.

IX.

MILLEPORA ramis vagis; punctis sparsis. Fig. XII.

Corallii fossilis subalbidi ac levis ramuli tenues, geniculati ac ramosi. Brom. lith. sp. 2. 17. t. 17.

Madreporæ sive corallii fossilis punctulati ramuli diversæ magnitudinis ac crassitiei, a digiti minimi ad pollicis latitudinem ascendentes. Brom. lith. sp. 2. 17. t. 17.

Corallium album punctatum rugosum, aliquando tamen leve, furcatum & ramosum. Helw. lith. Ang. 49. t. 4. f. 2. 3.

Descr. Hæc Millepora varie est subramosa, divaricata.

Pori, plurimi, inæquales, oblongi, transversaliter undique absque ordine sunt dispersi.

In fracto ramo medullaris substantia poros approximatos, plures, ad modum cornu cervi, vel ossium exsiccatorem ostentat. Color hujus speciei frequenter albidus; magnitudo observatur varia.

Atque hoc imprimis corallio tantum non omnia scatent litora corallifera, nec non montes calcarei haud pauci; quapropter Lithographis, sub nomine *Pseudo-Corallii*, *Corallii fossilis*, idem est notissimum.

X.

MILLEPORA ramis vagis, punctis imbricatis. *Fig. XIV.*

Descr. Hæc Millepora ramis constat variis, erectis, sæpius contiguis.

Pori sunt contigui, imbricati, fundo acriori, exteriori margine obtuso, & oblique incisi; ut ab apice, non a basi ramorum, inspecti, fundus eorum appareat.

Hæc milleporæ species in montibus quoque calcariis haud est infrequens & cinereo sæpius occurrit colore.

XI.

MILLEPORA ramis cylindræis, dichotomis, seriebus longitudinalibus punctatis. *Fig. XV.*

Coralliorum exilium coagulum lapideum, eo, quo in figura addita cernitur, modo, eleganter coalitum.
Brom. lith. sp. 2. 16. t. 16.

Massa

Massa lapidea ex ramulis corallinis punctatis tam rectis quam inclinatis, sæpe etiam ramosis constans, & ad instar vermiculorum uncialis longitudinis, crassitie lumbricis junioribus simili sibi invicem stipatis. Helw. lith. Ang. 50. t. 4. f. 14. 15.

Descr. Ramuli hi corallini sunt dichotomi, teretiusculi, longitudinaliter punctati.

Pori juxta longitudinem in seriebus prope modum contiguis disponuntur, lapidem oblique cavant & cavitates formant versus basin cuspidatas, altera parte marginis existente latiore & quasi bipartita. Forma igitur pororum triangularis est. Imo fundus cujusque foveolæ, qui a summate ramulorum intuentium oculis jucunde obversatur, inverse contemplatus prorsus delitescit. Quid, quod super his ramulis sursum mota manus scabritiem sentit minorem, quam si deorsum feratur.

Tum ad litora marina hæc corallia sæpius occurrunt, tum e montibus quoque calcariis haud insolenter eruuntur; & colore observantur ut plurimum albido.

XII.

MILLEPORA repens, ramis dichotomis, lineolis subulatis, imbricatis poros distinguentibus. *Fig. XXV.*

Descr. Corallium hoc longum, ramosum, dichotomum, undique punctatum, latere cuidam lapidi arctissime adhæret.

Pori

Pori oblique descendunt, suntque striato-excavati, ac si foliolis imbricatis, acerosis, hæc species Milleporæ esset ab omni parte conspersa.

Ad formam igitur & similitudinem *Lycopodii* usque adeo accedunt hi ramuli, ut facile quis asfereret eos esse hanc ipsam herbam petrefactam.

Reperiuntur sæpe hæc specimina in montibus calcariis, ubi quoque obvia sunt petrificata.

XIII.

MILLEPORA subrotunda, poris minimis confertis, majoribusque crenatis remotis. *Fig. XXIV.*

Porus tuberiformis, figura sua ac magnitudine tubera terrestria referens. Brom. lich. sp. 2. 19. t. 19.

Descr. Suprema facies, quæ convexa, poris obtegitur minimis, acicula quasi factis, confertissimis, angulatis, distinctis; præter hos ipsos punctis etjam latioribus aliis atque remotioribus notatur, quæ sunt margine aliquantum crenato, crenis circiter duodecim.

Pars inferior striis minimis plurimis, sulcisque paucis majoribus insignitur; quam formam debet haud dubie punctis illis in superna facie pertusis, majoribus, minimis.

In speciminibus nonnullis, quæ undarum vim diutius aliquanto fuere perpessa, non nisi majorum pororum exhibentur vestigia, tenuioribus illis tritu maris abolitis prorsus & consumtis.

Hæc

Hæc Millepora nunc cinerea, nunc albidior existit, nunc in rubedinem aliquantum propendet: magnitudine & forma admodum variat; sæpiusque hujus corallii latus supremum in rotundum sese contrahit, subtus autem communiter est concavum.

XIV.

MILLEPORA subrotunda, poris contiguis, angulatis, fæctis, subtus sulcata. *Fig. XVII.*

Lapis calcarius, coralloides, radiatus, gothlandicus, cujus superficies densas, elevatas & a centro ad peripheriam excurrentes lineolas radiatas exhibet. Brom. lith. sp. 2. 28. t. 28.

Tubularia pentagona, in qua tenuissimi tubuli intersepimentis albidis segregantur. Helw. lith. Ang. 49. t. 4. f. 6.

Descr. Millepora hæc figura est subrotunda, hinc inde convexa, supra foraminibus contiguis pertusa; subtus sulcis longitudinalibus, obtusis, dimidios tubulos effingentibus excavata.

Pori, seu foramina contigua, subrotunda, parum angulata, 5. 6. vel pluribus angulis instruntur. Fundo illorum materia rudis calcaria plerumque solet accrescere; unde cavitates illæ semine sinapeos raro profundiores aut latiores habentur.

Nob. BROMELLIUS hunc lapidem invertum delineavit, procul dubio seductus specimine obscurioris

rioris notæ aut calce repleto. Ergo nescius ad quam coralliorum speciem hocce lapideum referret, protulit hæc verba: *Quod si ad fingenda nova nomina facilis essem, & lusus nature a veris petrificatis accurate adeo distinguere nollem, crediderim me in hoc lapide videre vel solis quendam florem Indicum, petala sua pendentem, vel Fungitæ majoris capitulum inversum radiatum, & super lapidem diffusum. Nunc Davum me fateri malo, quam Oedipum.* Brom. lith. sp. 2. 28.

XV.

MILLEPORA poris contiguis, angulatis; diaphragmatibus transversalibus plurimis. *Fig. XXI.*

Tubularia fossilis candida, ex tubulis brevioribus angustis teretibus constans, & tribus ordinibus fistulosis distincta. Brom. lith. sp. 2. 21. t. 22.

Tubulariæ fossilis candidæ gothlandicæ alia species manu artificiosa in cubum formata & polita, ut cellule interiores, totaque lapidis substantia tubulosa atque cavernosa oculis melius pateat. Brom. lith. sp. 2. 22.

Tubularia fossilis albicans calcaria, ex tubulis exiguis innumeris conereta, lignum faginum petrificatum utcunque referens. Brom. lith. sp. 2. 22.

Descr. Amplior communiter occurrit, quam alta hæcce Millepora.

Pori summitatem exornantes sunt lineam lati, angulis 4. 5. 6. imo pluribus conspicui, profundum minus quam alti, qui membranis distinguuntur

tur

tur lapideis numerosissimis, perpendiculariter erectis, quas iterum intercipiunt diaphragmata transversalia plurima, in loculamenta varia, latiora frequentius quam alta corpus secantia.

Hæc autem diaphragmata in eadem linea eademve altitudine sibimet invicem non respondent: quippe fracto corallio, transversa sepimenta interrupta, perpendicularia vero integra videntur.

In his cellulis hujus corallii particulæ crystallinæ, calcariæ, cubicæ, copiosissime inhærent; ut videantur hujus indolis specimina ex arena quasi pellucida esse conflata.

XVI.

MILLEPORA poris contiguis subrotundis; diaphragmatibus transversalibus plurimis. *Fig. XXIII.*

Descr. Millepora hæc superne convexa, infra concava, constat tubis innumeris, contiguis, tenuissimis, vix setam equinam admittentibus.

Pori subrotundi, numerosissimis diaphragmatibus transversalibus, tenuissimis & fere visum fugientibus distinguuntur.

Color in hac specie est niveus, gypsi æmulus: atqui structura pororum tam exacte *Boletum* refert, ut in hoc studio minus versati, Milleporam hanc

E

nihil

nihil aliud esse, quam fragmentum *Boleti* petrefactum, facile persuasum habeant.

Fractum hocce corallium striatum apparet, & a latere spectatum formam quoque & similitudinem *Amianti immaturi* vulgo dicti, haud ineptementitur.

De cetero fatendum arbitror, structuram lamellatam hujus Milleporæ cum specie proxime precedenti in tantum convenire, ut ægre definiam utrum separandæ potius, an conjungendæ sint hæc duæ species. Interim dividendas esse duximus, svadente id ipsum externa facie & magnitudine pororum maxime dissimili horum coralliorum; ne tamen illis refragari videamur, quibus eorum combinatio forte magis arridet.

XVII.

MILLEPORA tubis ovatis, longitudinaliter reticulatimque concatenatis.
Fig. XX.

Tubularia fossilis fistulosa, candida, undata & catenulata. Brom. lith. sp. 2. 23. t. 23.

Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis ac catenulatæ aliud elegantius specimen, in quo lamellarum tortuosi anfractus latius explicantur, & tubulorum catenula corallina, sive rete articulatum mirabile distinctius extenditur, artificio adeo miro ac singulari, ut

icone melius, quam verbis exprimi possit. Brom. lith.
sp. 2. 24.

Ejusdem Tubulariæ fossilis catenulatæ gothlandicæ aliud specimen, memoratis durius ac quasi siliceum, cujus reticularis & catenulata superficies a fluctibus marinis adeo exesa & deterfa est, ut elegantiam suam naturalem plane perdiderit. Brom. lith. sp. 2. 24.

Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis alia species tenuis, utrinque plana, reticulata atque catenulata, cujus tubulosa & ab aquarum fluctibus deterfa superficies, catenulam corallinam tam affabre ab utroque latere ostendit, ac si aurifabri manu fabricata, vel opus phrygium esset, figura sua reticulari mirabile vasorum lymphaticorum rete haud inepte representans. Brom. lith. sp. 2. 25. t. 25.

Ejusdem Tubulariæ gothlandicæ fossilis alia species, tubulari sua & cavernosa structura apum cellulas seu favos apprime exprimens. Brom. lith. sp. 2. 26. t. 26.

Tubularia fossilis catenulata silicea scanica, gothlandicæ superius sub numero 6 memoratæ similis, sed ab aquarum fluctibus admodum exesa & deformata. Brom. lith. sp. 2. 27.

Frustum coralli dendrici lividi & albi coloris, fibris non rectis, sed paulum inclinatis atque arctissime compactis constans, quorum densa constipatio in extremitate in catenulam effigiatur. Helw. lith. 50.
t. 5. f. 1.

Frustrum corallinum, in quo variæ expressiones ductus & fistulæ representantur, quibus catenula accurate articulata implicatur. Helw. lith. 52. t. 5. f. 6. conf. t. 6. f. 1.

Lapis albidus catenula corallina tam pulcre articulata, quasi aurifabri manu fabricata fuisset, circumvolutus. Helw. lith. 53. t. 6. f. 1. conf. t. 5. f. 6.

Corallium laterulatum. Büttn. Coralliogr. sub. t. 1. f. 2. t. Wolkm. Siles. sub. part. 1. c. 4. §. 46. t. 18. f. 7. & t. 20. f. 3.

Descr. Milleporæ hujus tubi subcylindracei, æquales, parum compressi, juxta se in lineam positi, lamellam constituunt, quæ perpendiculariter, aut varie inflexa cellulas format ovatas, oblongas, diverse angulatas ac reticulatim quasi ordinatas. Cujus nimirum texturæ indicio haud obscuro est superficies longitudinaliter fulcata, nec non margo supremus velut ex catena pororum ovatorum & inter se connexorum constructus.

Altitudo laterum saepe binos vel ternos transversos digitos assequitur: ceterum figura totius hujus corallii admodum est inconstans. Cavitates minores sive poros vel tubos plerumque implet materia terrestris ac lapidea: majores vero cellulae interdum sunt vacuæ ad digitum transversum profunditatem; communiter autem & illæ materia argillaceo-calcaria refertæ.

Proinde

Proinde non solum consistentiæ, sed etiam coloris, in plerisque speciminibus, varietas est insignis hujus lapidis: lamellæ enim in aliis flavæ, in aliis rubescentes, inque aliis albidæ & prope-modum subpellucidæ, nunc fragiliores nunc duriores observantur; materia cellulas implente existente magis rudi & cinerea.

XIX.

MILLEPORA dichotoma, repens, teres, poris axillaribus solitariis eminentibus. *Fig. XXVI.*

Descr. Fili crassioris instar arête lapidi, vel coralliorum frustis adhæret hæc Millepora, constans ramis teretibus, filiformibus, divaricatis, ad divisuras fere angustioribus, inque tota superficie lapidis, cui innituntur, varie & reticulatim oberrantibus.

Porus cylindræus, elevatus, nec lapidi appressus, ut sunt reliquæ partes hujus corallii, singulæ ramificationi erectus fere insidet.

Spatia ramis interjecta, in lapide, cui innascitur hoc corallium, vel nuda & glabra sunt, vel punctis elevatioribus adspersa, vel etiam leviter sunt excavata.

XIX.

MILLEPORA tubulis cylindræo-flexuosis, distantibus, congestis plurimis. *Fig. XXII.*

Lapis

*Lapis, in quo vegetatio corallina ex fistulosis ex-
crescentiis cavis, iisque sursum prominentibus apertis-
sime cognoscitur. Helw. lith. 52. t. 5. f. 7.*

Descr. Corallium hoc speciosum tubulis con-
struitur æqualibus, cylindræis, parum flexuosis,
inque solido lapide exortis & juxta se positis, mi-
nimis, in apice paululum, nec toto corpore per-
foratis, margine foraminis acutissimo integro in-
structis.

Superficies horum tubulorum primo quidem
intuitu lævis observatur; in eadem vero armato o-
culo perlustrata, circuli tenues, parumque distan-
tes hinc illinc elucent: quorum videlicet e nume-
ro, gradus incrementorum hujus corallii satis ma-
nifeste colliguntur. Longitudo tubulorum trans-
versum pollicem, crassities culmum minoris gra-
minis adæquat.

XX.

MILLEPORA membranacea, plana,
punctis contiguis, quincuncialibus. *Fig.*
XIX.

*Millepora plana simplicissima superficie alteri ad-
nata. Hort. Cliffort. 480.*

*Retepora sive Eschara marina Imperati lapidea
gothlandica. Brom. lith. sp. 2. 20. t. 21.*

Retepora alia species, telam subtilem textura sua quodammodo referens, lapidem calcarium candidum corticis reticulati instar involvens. Brom. lith. sp.

2. 21.

Deser. Hæc Millepora constat membrana aliqui solido corpori superinducta, diaphana, tenuissima, composita meris punctis ovatis, fundo obliquo: cavitas enim superiora respicit.

Puncta eleganter in quincuncem digesta sunt, aut in hunc modum juxta se invicem proxime locata, ut quaqua versus spectentur, semper ea recta in serieprehendantur ordinata.

Hæc species Milleporæ, maris Baltici frequentissima incola, in omni fere fuce, lapide ac topho submarino est obvia.

XXI.

Coronidem operi tandem imponat specimen quoddam singulare corallinum Gothlandicum, quod delineatum sistit Fig. XXVII, cujus, ex amplissimo Museo suo lapideo, nos compotes fecit Experient. D.D. J. GOTSCH. WALLERIUS, *Fac. Med. Ups.* Adjunctus.

Hic lapis conflatus videtur ex corporibus hexaëdris, solidis, parallelis, erectis, contiguis, glabris, æqualibus, plurimis, subdiaphanis, albicantibus, latitudinis linearis.

Lineæ

40
CORALLIA BALTICA.

5242
Lineæ sexangulares, retiformes, maculis æqualibus in superficie leniter incisæ, nec non latera in hunc modum angulata, hæc satis evincunt.

Adeoquæ externa specie non multum abhorret a crystallis truncatis calcariis, quæ plumbi ditiores inveniuntur.

Ceterum, hunc lapidem, cujus unicum modo specimen videre nobis licuit, quum simus dubii, quo tutissime referamus, coralliis nostris loco appendicis subnectendum judicavimus.

